

zabavnih pripovedi in narodnih pravljic. Zdrav humor, ki ni brez pretiravanja, bo našel med prostim ljudstvom še tudi v novi izdaji prav hvaležnih bralcev, saj večina Alešovčevih spisov je že razprodana.

Ilustrovani narodni koledar. 1910. Uredil prof. dr. Anton Dolar. Leto XXI. Last, tisk in zaloga Zvezne tiskarne v Celju. 8°. 162 str. + Oglasi. Cena elegantno vez. 1.70 K s poštnino vred. — Kakor prejšnji letniki tega salonskega koledarja odlikuje se tudi ta po svoji elegantni zunanji opremi, po raznovrstnem in izbranem zabavnem delu. V njem srečavamo literarne znance, Iv. Cankarja (Zgodba o zaplenjenem pravičniku), Milana Puglja (Sestanek, Jezerske rože), Iv. Laha (Božičnica), Antona Novačana (Smeh pred smrtjo). Stanko Svetina je priobčil tri arabeske, Mirko V. Brezovnik pa „Glasove v naravi“. Vojeslav Molè je posvetil Eli šopek „Pesmi hrepenenja“ in napisal „Razgovor poletnega večera“, himno ljubezni v prozi. — Veliko manj nas zadovoljuje „umetniški“ del, ki zaostaja celo za prejšnjimi letniki. Par slabo reproduciranih fotografij in obče znanih slik neprijetno kontrastira z ostalo vsebino. Slika „V razcvetu“ za str. 80 je najbrž posneta iz kakega reklamnega cenika za polmoderne okvire.

Antun Cuvaj: Gragja za povijest školstva kraljevinâ Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danes. Sa 99 slika. Knjiga treća. Od 20. travnja 1869. do 31. listopada 1888. Zagreb 1909. Vel. 8°. XXXII. + 1108 str.

Že iz naslova se vidi, kako ogromna je knjiga, v kateri izdaja A. Cuvaj, deželni nadzornik za ljudsko šolstvo na Hrvaškem, neizmerno marljivo zbrano gradivo za zgodovino vsega šolstva na Hrvaškem v teku 19 let, v katerih so se godile važne spremembe. Za ta čas nahajamo tu podatke o ustrojstvu deželne vlade z ozirom na šolstvo, o ljudskih in strokovnih šolah, učiteljskih, gimnazijah, realkah, semeniščih in vseučilišču, o akademiji in muzeju, o razstavah, tiskarstvu, šolskih časopisih in časopisih za mladino, o prosvetnih društvih, deželnih in privatnih zakladih, zabaviščih, sirotiščih, zavodih za gluhoneme in slepce itd.

Zakoni in učni redi so dobesedno natisnjeni, saborske razprave o njih po stenografskih zapisnikih, ne manjka tudi anket in resolucij šolskih društev ter učiteljskih glasov iz časnikov. Seveda se posebe govori tudi o srbsko-pravoslavnem šolstvu na Hrvaškem in v bivši Vojaški Granici. V slikah se nam predstavljajo važnejše šolske osebe in stavbe. Knjiga je seveda zanimiva tudi za slovenske šolske kroge, katerim jo priporočam v podrobnejšo oceno in porabo, in sploh za našo kulturno zgodovino, ker nam priča o zaslugah mnogih Slovencev za hrvaško prosveto. Tako nahajamo v nji slike in životopise deželnih nadzornikov Martina Jelovška in Franja Močnika, srednješolskih ravnateljev Fr. Bradaške, V. Lipeža in Josipa Stareta, ki je obenem slovenski pisatelj kakor profesorja Fr. Erjavec in I. Tušek; Slovenec je tudi prvak hrvaške stenografije Fr. Magdić. Značilno pa je za vprašanje, kako se poznajo najbližji Slovani, ako n. pr. čitamo, da je Fr. Bradaška rojen v Krainburgu (78) namesto v Kranju, Fr. Močnik „u Cerknegu na Goričkem“ (450), t. j. v Cerknem. Moram tudi priznati, da se meni zdi vse delo preobširno, vendar navzlic temu je našlo svoje občinstvo, kajti prva in druga knjiga sta že pošli in pisatelj obeta njiju novo in popolneno izdajo. *M. Murko.*

François Rački et la renaissance scientifique et politique de la Croatie (1828—1894). Par Vladimir Zagorsky. Paris, Librairie Hachette et Cie., Boulevard Saint Germain 79. 1909., 8°. VI + 259. — (Franjo Rački ter znanstveni in politični preporod Hrvatske. 1828—1894.) — Profesor na pariški Sorbonni, Arnošt Denis, je dal g. Zagorskemu, svojemu učencu, pobudo, da je s tem svojim obsežnim delom